

กสม. ๒

รายงานผลการตรวจสอบ

การละเมิดสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๒๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๙

รายงานผลการตรวจสอบที่ ๙๙/๒๕๖๙

เรื่อง สิทธิชุมชนและสิทธิในการจัดการที่ดิน กรณีร้องเรียนว่า หน่วยงานของรัฐให้สิทธิเอกชนครอบครองและใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ ส่งผลกระทบต่อการจัดสรรที่ดินให้แก่ประชาชนอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

สำนักงานที่ดินจังหวัดสุราษฎร์ธานี สาขาพระแสง

ที่ ๑

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่ ๒

บริษัท

ที่ ๓

๑. ความเป็นมา

ผู้ร้องร้องเรียนผ่านกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามคำร้องที่ ๒๘๒/๒๕๖๗ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๖๗ ว่า [redacted] ประชาชนในตำบลไทรทอง อำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี รวมตัวกันประมาณ ๑,๐๐๐ คน ได้รับทราบจากผู้ถูกร้องที่ ๓ ครอบครองและทำประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ที่ดิน ส.ป.ก.) หมู่ที่ ๑ ตำบลไทรทอง และหมู่ที่ ๓ ตำบลชัยบุรี เนื้อที่ประมาณ ๗๐๐ ไร่ โดยได้ยื่นคำขออนุญาตที่ดินทับซ้อนกับที่ดิน ส.ป.ก. ประมาณ ๑๐๐ ไร่ และครอบครองที่ดิน ส.ป.ก. บางส่วนโดยไม่มีเอกสารสิทธิ ผู้ร้องเห็นว่าปัญหาดังกล่าวเกิดจากการละเลยหน้าที่ของผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ ส่งผลกระทบต่อการกระจายการถือครองที่ดินให้ประชาชนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม จึงขอให้ตรวจสอบ

๒. การตรวจสอบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยพิจารณาจากข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน ดังต่อไปนี้

๒.๑ รายการเอกสาร พยานหลักฐานจากการตรวจสอบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๒.๑.๑ บันทึกสรุปการลงพื้นที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อวันที่ ๘ - ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๗ ณ อำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

/๒.๑.๒ หนังสือ...

๒.๑.๒ หนังสือชี้แจงของผู้รับมอบอำนาจจากผู้ถูกร้องที่ ๓ ที่ [REDACTED] ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๗

๒.๑.๓ หนังสือชี้แจงของผู้รับมอบอำนาจจากผู้ถูกร้องที่ ๓ ที่ [REDACTED] ลงวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๖๘

๒.๑.๔ หนังสือผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ สฎ ๐๐๑๑.๔/๙๖ ลงวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๘ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๕ หนังสือผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ สฎ ๐๐๒๐.๔/๑๖๑๒ ลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๘ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๖ บันทึกสรุปการประชุมตรวจสอบเรื่องร้องเรียน เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๘ ณ ห้องประชุมต่าปี ชั้น ๔ ศาลากลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี

๒.๑.๗ บันทึกสรุปการประชุมรับฟังข้อเท็จจริงจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ร้อง และประชาชน ผู้ได้รับผลกระทบ เมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๘ ในรูปแบบการประชุมทางไกลผ่านโปรแกรม Zoom Meeting

๒.๑.๘ บันทึกสรุปการลงพื้นที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อวันที่ ๒๘ - ๓๑ มกราคม ๒๕๖๙ ณ อำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

๒.๒ ข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบ

๒.๒.๑ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ร้อง

ปรากฏตามความเป็นมาในข้อ ๑ และผู้ร้องให้ข้อมูลเพิ่มเติมดังนี้

๑) วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๗ กลุ่ม [REDACTED] ประมาณ ๒๐ คน เข้าไปในที่ดินที่ผู้ถูกร้องที่ ๓ ครอบครอง เพื่อสร้างเพิงพักชั่วคราวระหว่างรอการตรวจสอบสิทธิในที่ดินจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่มีพนักงานของผู้ถูกร้องที่ ๓ มาปิดป้ายห้ามบุกรุกและขู่ดำเนินคดีทางอาญาและแพ่ง ผู้ร้องจึงยื่นหนังสือร้องเรียนไปยังผู้ถูกร้องที่ ๒ และสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อขอให้ตรวจสอบสิทธิในที่ดินที่ผู้ถูกร้องที่ ๓ ครอบครองในเขต ส.ป.ก. เนื้อที่ประมาณ ๗๐๐ ไร่

๒) วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๖๗ กลุ่ม [REDACTED] เข้าพื้นที่แปลงสวนปาล์มน้ำมันของผู้ถูกร้องที่ ๓ อีกครั้ง โดยกางเต็นท์และสร้างเพิงพักขนาดเล็ก พร้อมติดป้ายแจ้งว่าที่ดินดังกล่าวอยู่ระหว่างการตรวจสอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓) วันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๗ [REDACTED] พบบัญชีรายชื่อผู้ได้รับการจัดสรรที่ดิน ซึ่งคาดว่าเป็นเอกสารของผู้ถูกร้องที่ ๓ ระบุข้อมูลว่า “เมื่อปี ๒๕๕๗ [REDACTED] ได้รับการจัดสรรที่ดิน ส.ป.ก. เนื้อที่ประมาณ ๔๗ ไร่ ๒ งาน ๒๖ ตารางวา (๔๗-๒-๒๖ ไร่)” ซึ่งผู้ร้องมีข้อสังเกตว่า [REDACTED] เป็นผู้ถือหุ้นในฐานะผู้ก่อตั้งบริษัท [REDACTED] และมีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้ถูกร้องที่ ๓ อีกทั้งเป็นบุคคลร่ำรวยและไม่ได้ประกอบอาชีพเกษตรกร แต่เหตุใดจึงได้รับการจัดสรรที่ดิน ส.ป.ก.

๔) กลุ่ม [REDACTED] มิได้เข้าครอบครองเพื่ออยู่อาศัยถาวรหรือทำประโยชน์ในพื้นที่ดังกล่าว แต่เข้าพักชั่วคราวระหว่างรอเจ้าหน้าที่รัฐลงพื้นที่ตรวจสอบสิทธิในที่ดิน

/๕) ผู้ถูกร้อง...

๕) ผู้ถูกร้องที่ ๓ นำ น.ส. ๓ ก. รวม ๑๒ ฉบับ ที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ออกให้ราษฎร เมื่อปี ๒๕๒๔ และผู้ถูกร้องที่ ๓ รับโอนมาเมื่อปี ๒๕๔๔ ใช้เป็นหลักฐานฟ้องคดีกับกลุ่มผู้ร้อง รวม ๔ คดี ทั้งที่พื้นที่บริเวณนั้นเดิมเป็นป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๐๔ และ น.ส. ๓ ก. บางฉบับอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดิน ผู้ร้องจึงเห็นว่าน่าจะออกโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

๖) ผู้ถูกร้องที่ ๓ และ [REDACTED] กรรมการผู้ถูกร้องที่ ๓ ได้ฟ้องดำเนินคดีอาญากับประชาชน [REDACTED] ต่อศาลจังหวัดเวียงสระ ๔ คดี จากเหตุที่เกิดขึ้นระหว่างวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๗ ถึงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๖๗ สรุปได้ดังนี้

คดี	คดีหมายเลขดำที่	คู่ความ	ข้อหา	หลักฐาน	สถานะทางคดี
๑	[REDACTED]	จำเลย: [REDACTED] [REDACTED] กับพวก รวม ๗ คน โจทก์: [REDACTED]	บุกรุก ตั้งเต็นท์ ปิดกั้นทางเข้าออก ในที่ดินที่โจทก์ ครอบครอง	น.ส. ๓ ก. เลขที่ [REDACTED]	ถอนฟ้องแล้ว เนื่องจากคู่ความ ตกลงยอมความ กันในศาล เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๘
๒	[REDACTED]	จำเลย: [REDACTED] [REDACTED] กับพวก รวม ๕ คน โจทก์: [REDACTED]	บุกรุก ทำเครื่องหมาย ที่ต้นปาล์มน้ำมัน ปักหลักแสดง อาณาเขตในที่ดิน ที่โจทก์ครอบครอง	น.ส. ๓ ก. เลขที่ [REDACTED]	อยู่ระหว่างนัด ไต่สวนมูลฟ้อง ในเดือน พฤษภาคม ๒๕๖๙
๓	[REDACTED]	จำเลย: [REDACTED] [REDACTED] กับพวก รวม ๕ คน โจทก์: บริษัท [REDACTED] (ผู้ถูกร้องที่ ๓)	ร่วมกันตั้งแต่ ๒ คน ขึ้นไป บุกรุกที่ดิน ที่โจทก์ครอบครอง	น.ส. ๓ ก. เลขที่ [REDACTED]	อยู่ระหว่างนัด ไต่สวนมูลฟ้อง ในเดือน พฤษภาคม ๒๕๖๙
๔	[REDACTED]	จำเลย: [REDACTED] ชาวลิต กับพวก รวม ๒ คน โจทก์: [REDACTED]	บุกรุกที่ดินที่โจทก์ ครอบครอง และ ทำให้เสียหาย (พืช)	น.ส. ๓ ก. เลขที่ [REDACTED]	อยู่ระหว่างนัด ไต่สวนมูลฟ้อง ในเดือน พฤษภาคม ๒๕๖๙

๒.๒.๒ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ถูกร้อง

๑) ผู้ถูกร้องที่ ๑

๑.๑) ที่ดินพิพาทแปลงที่ ๑ บริเวณที่กลุ่ม [redacted] สร้างเพิงพัก เป็นที่ดินของ [redacted] มีหลักฐาน น.ส. ๓ ก. เลขที่ [redacted] ตำบลชัยบุรี ซึ่ง [redacted] ได้รับมรดกจากมารดาเมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๕ และปลูกป่าล้มน้ำมันมาแล้วกว่า ๓๐ ปี โดย [redacted] ได้แจ้งความดำเนินคดีกับกลุ่มผู้ร้องในข้อหาบุกรุกที่ดิน

๑.๒) ที่ดินพิพาทแปลงที่ ๒ ตรงกับตำแหน่งที่กลุ่มผู้ร้องร้องเรียนว่า ผู้ถูกร้องที่ ๓ ขออนุญาตในเขต ส.ป.ก. จากการตรวจสอบพบว่า ผู้ถูกร้องที่ ๓ ยื่นคำขออนุญาตโดยอาศัย น.ส. ๓ ก. เลขที่ [redacted] ตำบลชัยบุรี รวม ๘ แปลง อยู่ระหว่างการพิจารณาของผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยอยู่คนละตำแหน่งกับแปลงของกลุ่มผู้ร้องตั้งเพิงพัก

๒) ผู้ถูกร้องที่ ๒

๒.๑) วันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๗ เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกร้องที่ ๒ ร่วมกับตัวแทนผู้ร้องและตัวแทนผู้ถูกร้องที่ ๓ ตรวจสอบรังวัดที่ดินพิพาทแปลงที่ ๑ โดยมีตัวแทนผู้ร้องเป็นผู้นำชี้ ผลการรังวัดได้เนื้อที่รวม ๑๖๐-๐-๗๒ ไร่ อยู่ในเขตดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ๑๐๖-๒-๙๓ ไร่ เป็นสวนป่าล้มน้ำมันอายุประมาณ ๓๐ ปี ซึ่งผู้ถูกร้องที่ ๒ ยังไม่ได้จัดสรรให้บุคคลใด และอีก ๕๓-๑-๗๙ ไร่อยู่นอกเขตปฏิรูปที่ดิน

๒.๒) การตรวจสอบที่ดินพิพาทแปลงที่ ๒ ตามการนำชี้ของผู้ร้อง รังวัดได้เนื้อที่รวม ๔๘๒-๒-๘๒ ไร่ อยู่ในเขตดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ๔๒๗-๐-๗๓ ไร่ และนอกเขต ๕๕-๒-๐๙ ไร่ พบว่ามีชื่อบุคคลที่ได้รับสิทธิ ส.ป.ก. ๔-๐๑ แล้ว ๑๑ ราย ในจำนวนนี้มี ๗ ราย ที่ใช้นามสกุล [redacted] เช่นเดียวกับ [redacted] กรรมการผู้ถูกร้องที่ ๓ โดยถือครองคนละ ๔๐-๕๐ ไร่ รวมกันกว่า ๓๕๐ ไร่ และพบว่าทับซ้อนกับ น.ส. ๓ ก. เลขที่ [redacted] ของผู้ถูกร้องที่ ๓ ดังปรากฏตามภาพที่ ๑

๒.๓) ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ ดำเนินการตามบันทึกข้อตกลงระหว่างกรมที่ดินกับสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) เรื่อง วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๘ กรณีผู้ถูกร้องที่ ๓ ยื่นคำขออนุญาตที่ดินโดยอาศัยหลักฐาน น.ส. ๓ ก. ๘ ฉบับ ในเขตปฏิรูปที่ดิน ๘ แปลง ซึ่งผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วปรากฏว่า ทับซ้อนที่ดินที่ ส.ป.ก. อนุญาตให้เกษตรกรทำประโยชน์แล้วทั้ง ๘ แปลง แต่จากการสอบสวนผู้ได้รับสิทธิในที่ดิน ส.ป.ก. ปรากฏว่าไม่ขัดข้องในการขออนุญาตที่ดิน เนื่องจากไม่ทราบข้อเท็จจริงมาก่อนว่าที่ดินดังกล่าวมีเอกสารสิทธิ น.ส. ๓ ก. ผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงมีหนังสือแจ้งผู้ถูกร้องที่ ๑ สรุปว่า หาก น.ส. ๓ ก. ฉบับที่ยื่นขออนุญาตเป็นหลักฐานที่ชอบด้วยกฎหมายและตรงตามตำแหน่งที่ดินที่ยื่นคำขออนุญาต ไม่ทับซ้อนที่สาธารณประโยชน์ ไม่นำที่ดินนอกหลักฐานมารังวัดรวมเพื่อออกโฉนด และไม่นำหลักฐาน น.ส. ๓ ก. ไปขออนุญาตที่ดินแปลงอื่นตามประมวลกฎหมายที่ดิน ผู้ถูกร้องที่ ๒ ย่อมไม่มีเหตุคัดค้านการยื่นคำขออนุญาตที่ดินดังกล่าว

/ภาพที่ ๑...

(๒) จัดที่ดินตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๖/๒๕๕๙ เรื่อง มาตรการในการแก้ไขปัญหาการครอบครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยมีขอบด้วยกฎหมาย ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๙

๒.๗) โครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายของรัฐบาล (คทช.) ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ ในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัด สุราษฎร์ธานี อำเภอยะบوريมีพื้นที่เป้าหมาย ๖ แปลง เนื้อที่ประมาณ ๗,๔๘๘ ไร่ ดำเนินการจัดที่ดินแล้ว ๑ แปลง และอยู่ระหว่างการดำเนินการจัดที่ดินอีก ๕ แปลง

๒.๘) ผู้ถูกร้องที่ ๓ เป็นนิติบุคคลรูปแบบบริษัท จึงไม่มีคุณสมบัติเป็นเกษตรกรตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงไม่ได้จัดที่ดินให้แก่ผู้ถูกร้องที่ ๓ ตามที่มีการร้องเรียน

๓) ผู้ถูกร้องที่ ๓

๓.๑) เมื่อปี ๒๕๖๔ [REDACTED] กับพวก บุกรุกโค่นไม้ยางพารา ในที่ดิน ส.ป.ก. ของเครือญาติผู้ถูกร้องที่ ๓ ซึ่งได้แจ้งความดำเนินคดี แต่ต่อมาญาติยินยอมยกที่ดินให้ เพราะเกรงจะถูกบุกรุกแปลงอื่นอีก

๓.๒) ปี ๒๕๖๖ [REDACTED] กับพวกบุกรุกที่ดินของผู้ถูกร้องที่ ๓ อีก ผู้ถูกร้องที่ ๓ และ [REDACTED] จึงดำเนินคดีอาญาและคดีแพ่ง ต่อมาวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๖ มีกลุ่มผู้ชุมนุม ซึ่งบางส่วนอยู่ในกลุ่ม [REDACTED] บุกรุกเข้าที่ดินพิพาท

๓.๓) วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๗ [REDACTED] กับพวกบุกรุกที่ดินของผู้ถูกร้องที่ ๓ อีกครั้ง และวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๗ กลุ่ม [REDACTED] บุกรุกเข้าสร้างเพิงพักในที่ดินของ [REDACTED] ผู้ถูกร้องที่ ๓ และ [REDACTED] จึงมอบอำนาจให้ทนายความแจ้งความดำเนินคดีในข้อหาบุกรุก

๓.๔) ผู้ถูกร้องที่ ๓ ได้ถือครองที่ดินหลายแปลงโดยมีเอกสารสิทธิตามประมวลกฎหมายที่ดิน แต่มิได้ถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ที่ผู้ถูกร้องเรียนให้ตรวจสอบ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เข้าตรวจสอบแล้วอย่างน้อย ๓ ครั้ง คือ เมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๖ วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๗ และวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๗ ผลการตรวจสอบเบื้องต้นไม่พบว่าผู้ถูกร้องที่ ๓ ถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

๓.๕) การครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินของผู้ถูกร้องที่ ๓ และ [REDACTED] เป็นการรับโอนมรดกจากมารดาที่ทำประโยชน์ตั้งแต่ปี ๒๕๓๐ เป็นที่ดินที่ซื้อมาจากบุคคลในพื้นที่ อำเภอยะบوريที่เป็นเครือญาติของกลุ่ม [REDACTED]

๒.๒.๓ การแสวงหาข้อเท็จจริงของพนักงานเจ้าหน้าที่

๑) วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๗ พนักงานเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกร้องที่ ๒ ตัวแทนผู้ร้อง และตัวแทนผู้ถูกร้องที่ ๓ เพื่อตรวจสอบตำแหน่งที่ดินพิพาท แต่ตัวแทนผู้ถูกร้องที่ ๓ ติดภารกิจจึงไม่สามารถนำชี้ได้ครบทุกจุด ทำให้ไม่สามารถจัดทำแผนที่ได้

/๒) วันที่...

๒) วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๘ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ประชุมร่วมกับผู้แทนผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ เจ้าหน้าที่ศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดสุราษฎร์ธานี ตัวแทนผู้ร้องและประชาชนในพื้นที่หมู่ที่ ๑ ตำบลไทรทอง และหมู่ที่ ๓ ตำบลชัยบุรี อำเภอยะบوري ณ ศาลากลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี สรุปได้ดังนี้

๒.๑) พื้นที่พิพาทตามคำร้อง (ภาพที่ ๑) กลุ่มผู้ร้องได้นำข้อขอให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ รับผิดชอบตรวจสอบเมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๗ ผลปรากฏว่า บางส่วนอยู่นอกเขต ส.ป.ก. ส่วนบริเวณที่กลุ่ม [] ตั้งเพิงพักเป็นพื้นที่ ส.ป.ก. และยังไม่ได้จัดสรรให้ผู้ใดเข้าทำประโยชน์

๒.๒) ผู้ถูกร้องที่ ๒ ตรวจสอบเบื้องต้นพบว่าอาจมีการออกโฉนดคาบเกี่ยวกับที่ดิน ส.ป.ก. เนื่องจากผู้ถูกร้องที่ ๓ มี ส.ค. ๑ และ น.ส. ๓ ก. หลายแปลงที่ออกก่อนประกาศเขต ส.ป.ก. ผู้ถูกร้องที่ ๒ เห็นว่าเป็นกรณีเอกชนครอบครองที่ดินมาก่อนที่จะเป็นที่ดินของรัฐ จึงไม่คัดค้านการออกโฉนดซึ่งเป็นอำนาจของกรมที่ดิน

๒.๓) ข้อมูล ณ เดือนมกราคม ๒๕๖๘ ผู้ถูกร้องที่ ๒ มีที่ดิน ส.ป.ก. ประมาณ ๑.๘ ล้านไร่ จัดสรรให้ประชาชนแล้ว ๑๑๐,๐๐๐ ราย เนื่องจากผู้ถูกร้องที่ ๒ มีอัตรากำลังเพียง ๒๒ คน จึงอาจทำให้ล่าช้า ทั้งนี้ หากมีการร้องเรียนว่าผู้รับสิทธิขาดคุณสมบัติ จะตรวจสอบและพิจารณาเพิกถอนสิทธิเป็นรายกรณี

๒.๔) ตัวแทนผู้ร้องให้ข้อมูลว่า พื้นที่ที่ผู้ถูกร้องที่ ๓ พ้องคดีกับกลุ่มผู้ร้องรวม ๔ คดี^๑ เป็นแปลงที่ดินที่เชื่อมกับที่ดินของเอกชนรายอื่น ทำให้เห็นว่าจะเป็นการนำ น.ส. ๓ ก. แปลงอื่นมาใช้เป็นหลักฐานในการยื่นฟ้องคดีต่อศาล โดยเฉพาะพื้นที่แปลงที่กลุ่ม [] ตั้งเพิงพักซึ่งเป็นที่ดิน ส.ป.ก. เลขที่ [] ทับซ้อนกับ น.ส. ๓ ก. เลขที่ [] ส.ป.ก. เลขที่ [] ทับซ้อนกับ น.ส. ๓ ก. เลขที่ [] และ ส.ป.ก. เลขที่ [] ทับซ้อนกับ น.ส. ๓ ก. เลขที่ []

๒.๕) สมาชิก [] ๔๐ คน ยังไม่มีที่ดินทำกิน และมีความประสงค์ขอรับการจัดสรรที่ดิน ส.ป.ก. โดยได้ทำข้อมูลและบัญชีรายชื่อแล้ว แต่ยังไม่ไต่ถามคำขอต่อผู้ถูกร้องที่ ๒

๒.๒.๔ ความเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ

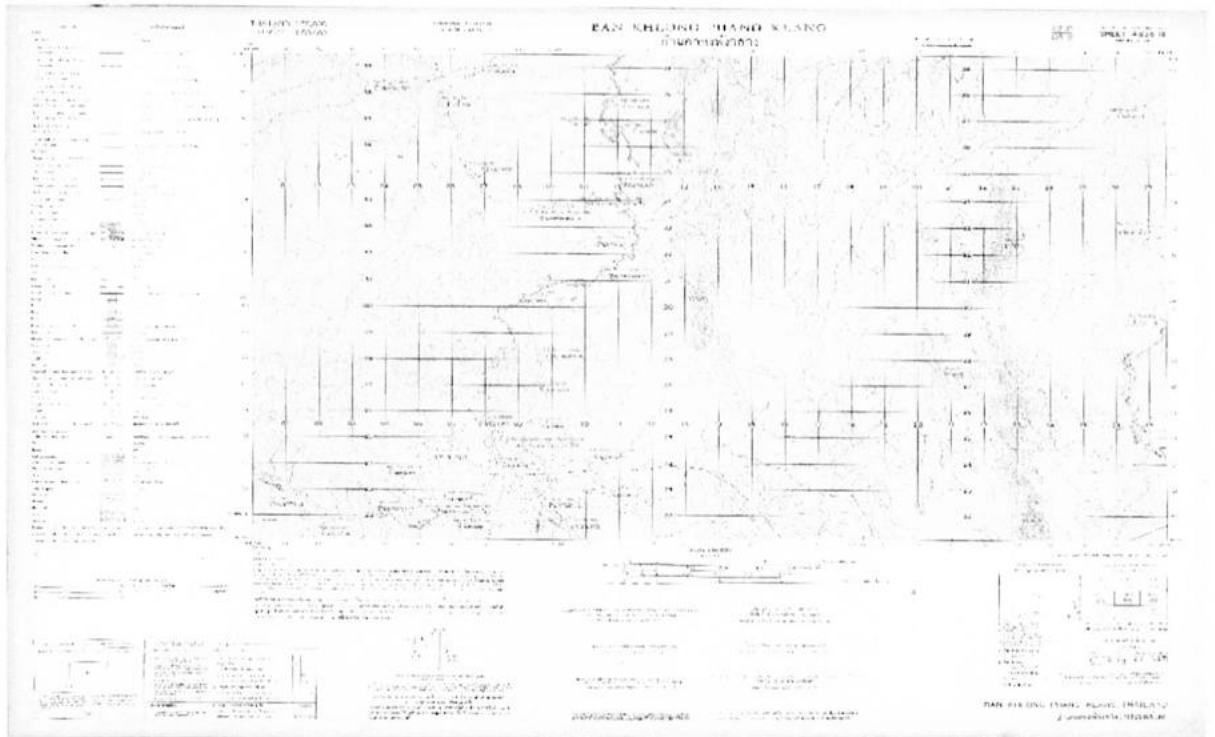
[] ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารจัดการ การสื่อสารและเทคโนโลยีของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้อ่านแปลและตีความแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ พร้อมทั้งให้ความเห็นเมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๘ สรุปได้ดังนี้

๑) แม้ไม่มีแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศปี ๒๕๕๗ เนื่องจากสูญหาย แต่แผนที่ L708 (ภาพที่ ๓) ที่จัดทำเมื่อปี ๒๕๕๘ จากข้อมูลปีเดียวกัน แสดงให้เห็นว่าพื้นที่พิพาทตามคำร้องมีสภาพเป็นป่าทั้งหมด ไม่พบร่องรอยการทำประโยชน์มาก่อน จึงเป็นพื้นที่ที่ไม่มีประชาชนรายใดสามารถขออนุญาตได้

/ภาพที่ ๓...

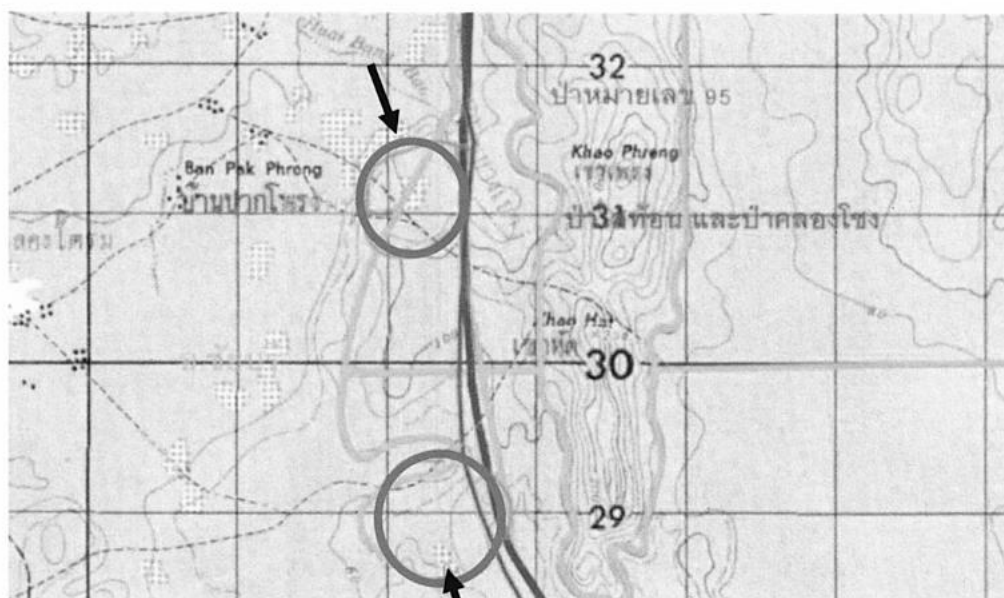
^๑ คดีหมายเลขคำที่ []

ตามข้อ ๒.๒.๑ ข้อย่อย ๖)

ภาพที่ ๓ แผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ L708 ครอบคลุมพื้นที่ตำบลไทรทอง และตำบลชัยบุรี อำเภอยะบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อปี ๒๔๙๘ มีสภาพเป็นป่าทั้งแปลง ไม่ปรากฏร่องรอยการทำประโยชน์มาก่อน

๒) แผนที่ L7017 (ภาพที่ ๔) ปี ๒๕๑๖ พบการทำประโยชน์ของประชาชนเพียงเล็กน้อยที่บริเวณขอบพื้นที่ แต่ไม่พบร่องรอยในแปลงที่ดินพิพาท ต่อมาในปี ๒๕๒๔ มีการประกาศให้ป่าไผ่ท่อนและป่าคลองโง้งเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติ ครอบคลุมที่ดินแปลงที่ ๑ และแปลงที่ ๒ ของผู้ถูกร้องที่ ๓ โดยพบว่ามีกรออก น.ส. ๓ ก. ในช่วงเวลาเดียวกัน ซึ่งน่าจะสัยะว่าออกโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

ภาพที่ ๔ แผนที่ L7017 แสดงพื้นที่ป่าไผ่ท่อนและป่าคลองโง้ง ซึ่งประกาศเป็นเขตป่าไม้ถาวรและป่าสงวนแห่งชาติ เมื่อปี ๒๕๒๔ พบการเดินสำรวจและการออก น.ส. ๓ ก. โดยมิชอบด้วยกฎหมาย

/๓) ปี ๒๕๒๙...

๓) ปี ๒๕๒๙ มีประชาชนบุกรุกทำประโยชน์ในเขตป่าสงวน ต่อมาปี ๒๕๓๖ หน่วยงานรัฐพบว่า พื้นที่รูปจะงอย (ภาพที่ ๕) เป็นที่ดินของรัฐ ไม่ใช่พื้นที่ที่ราษฎรทำประโยชน์ ซึ่งตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๕๘ บัญญัติห้ามมิให้เดินสำรวจในพื้นที่ป่าไม้ถาวร ดังนั้น น.ส. ๓ ก. ของผู้ถูกร้องที่ ๓ อาจเป็นเอกสารที่ออกโดยมิชอบด้วยกฎหมาย เห็นควรให้กรมที่ดินตรวจสอบหลักฐานที่ใช้ออกเอกสารสิทธิดังกล่าว

ภาพที่ ๕ แสดงแนวเขตป่าไผ่ท่อนและป่าคลองโง
ภายหลังการประกาศเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติตั้งแต่ปี ๒๕๒๔

๓. ความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรณีตามคำร้องมีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า ผู้ถูกร้องทั้งสามละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อกลุ่มผู้ร้อง กรณีผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ ให้สิทธิผู้ถูกร้องที่ ๓ ครอบครองและใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ ส่งผลกระทบต่อการจัดสรรที่ดินให้แก่ประชาชนอย่างเป็นธรรมและทั่วถึงหรือไม่ โดยมีข้อพิจารณาดังนี้

๓.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๔๓ (๒) รับรองสิทธิของบุคคลและชุมชนในการจัดการและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน มาตรา ๕๗ (๒) บัญญัติให้รัฐต้องบริหารจัดการทรัพยากรโดยให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม มาตรา ๗๒ (๓) กำหนดให้รัฐจัดมาตรการกระจายการถือครองที่ดินเพื่อให้ประชาชนมีที่ทำกินอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม และมาตรา ๗๓ ให้รัฐช่วยเหลือเกษตรกรผู้ยากไร้ให้มีที่ทำกินโดยการปฏิรูปที่ดินหรือวิธีอื่น สอดคล้องกับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights: ICESCR) ข้อ ๑ วรรคสอง และข้อ ๑๑ วรรคหนึ่ง ที่รับรองสิทธิ

/ในมาตรฐาน...

ในมาตรฐานการครองชีพที่เพียงพอ รวมถึงความมั่นคงในการถือครองที่ดิน ตามความเห็นทั่วไป ลำดับที่ ๒๖ (General comments No. 26)^๒ ของคณะกรรมการประจำกติกา ICESCR ว่าด้วยที่ดินและสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

๓.๒ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ข้อ ๑๔ กำหนดว่าที่ดินที่จะออกโฉนดต้องเป็นที่ดินที่มีสิทธิครอบครองทำประโยชน์แล้ว ห้ามออกโฉนดสำหรับที่ดินที่คณะรัฐมนตรีสงวนไว้เพื่อรักษาทรัพยากรธรรมชาติ หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะ สำหรับที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าไม้ถาวร หรือเขตปฏิรูปที่ดิน ต้องมีหลักฐาน ส.ค. ๑ หรือใบจองก่อนประกาศสงวนหวงห้ามหรือก่อนประกาศเป็นเขตปฏิรูปที่ดิน

๓.๓ พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ มีเจตนารมณ์ช่วยเหลือเกษตรกรที่เดือดร้อนให้มีที่ดินทำกิน ลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม โดย ส.ป.ก. มีอำนาจจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ไม่เกิน ๕๐ ไร่ต่อครอบครัว (หรือไม่เกิน ๑๐๐ ไร่ สำหรับการเลี้ยงสัตว์ใหญ่)

๓.๔ กรณีตามคำร้องมีประเด็นที่ต้องพิจารณา ๓ ประเด็น ดังนี้

๓.๔.๑ กรณีผู้ถูกร้องที่ ๑ ออก น.ส. ๓ ก. ให้แก่ผู้ถูกร้องที่ ๓ ทับซ้อนที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินและเขตป่าไม้ถาวร เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่

๑) จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผลการตรวจสอบที่ดินของผู้ถูกร้องที่ ๓ โดยผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ พบว่า

๑.๑) ที่ดินแปลงที่ ๑ บริเวณที่กลุ่มผู้ร้องสร้างเพิงพักชั่วคราว รั้ววัดได้เนื้อที่รวม ๑๖๐-๐-๗๒ ไร่ เป็นที่ดินในเขตดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ๑๐๖-๒-๙๓ ไร่ ซึ่งเป็นพื้นที่โครงการจำแนกที่ดินประเภทป่าไม้ถาวรและพื้นที่ป่าไม้ฯ หมายเลข ๙๕ ท้องที่ตำบลไทรทอง อำเภอชัยบุรี สภาพพื้นที่ เป็นสวนปาล์มน้ำมันอายุประมาณ ๓๐ ปี ซึ่งผู้ถูกร้องที่ ๒ ยังไม่ได้จัดสรรให้กับเกษตรกร และพบว่าเป็นพื้นที่ทับซ้อนกับที่ดิน น.ส. ๓ ก. เลขที่ [REDACTED] ตำบลชัยบุรี อำเภอชัยบุรี ซึ่งมีชื่อ [REDACTED] กรรมการผู้ถูกร้องที่ ๓ เป็นผู้มีสิทธิครอบครอง ส่วนอีก ๕๓-๑-๗๙ ไร่ เป็นที่ดินนอกเขตดำเนินการปฏิรูปที่ดิน

๑.๒) ที่ดินแปลงที่ ๒ บริเวณพื้นที่ครอบครองของผู้ถูกร้องที่ ๓ ตามการนำชื่อของกลุ่มผู้ร้อง รั้ววัดได้เนื้อที่รวม ๔๘๒-๒-๘๒ ไร่ เป็นที่ดินในเขตดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ๔๒๗-๐-๗๓ ไร่ ซึ่งเป็นพื้นที่โครงการจำแนกที่ดินประเภทป่าไม้ถาวรและพื้นที่ป่าไม้ฯ หมายเลข ๙๕ ท้องที่ตำบลไทรทอง อำเภอชัยบุรี โดยพบว่าเป็นแปลงที่มีชื่อบุคคลได้รับสิทธิ ส.ป.ก. ๔-๐๑ แล้ว ๑๑ ราย ซึ่งในจำนวนนี้มี ๗ ราย ที่ใช้นามสกุล [REDACTED] เช่นเดียวกับ [REDACTED] กรรมการผู้ถูกร้องที่ ๓ โดยครอบครองที่ดินคนละ

/๔๐-๕๐ ไร่...

^๒ จาก General comment No. 26 (2022) on Land and Economic, social and cultural rights, by Committee on Economic, Social and Cultural Rights, สืบค้นจาก <https://www.Ohchr.org/en/documents/general-comments-and-recommendations/ec12cg26-general-comment-no-26-2022-land-and>, เมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๔

๔๐ - ๕๐ ไร่ รวมกันกว่า ๓๕๐ ไร่ และปรากฏว่าเป็นพื้นที่ทับซ้อนกับที่ดิน น.ส. ๓ ก. เลขที่ [REDACTED] ตำบลชัยบุรี อำเภอชัยบุรี รวม ๘ แปลง ซึ่งมีชื่อผู้ถูกร้องที่ ๓ เป็นผู้มีสิทธิครอบครองและเป็นที่ดินนอกเขตดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ๕๕-๒-๐๙ ไร่

๑.๓) ผู้ถูกร้องที่ ๓ และ [REDACTED] กรรมการผู้ถูกร้องที่ ๓ ได้นำ น.ส. ๓ ก. ๑๒ ฉบับ ในท้องที่ตำบลชัยบุรี อำเภอชัยบุรี ซึ่งผู้ถูกร้องที่ ๑ ออกให้แก่ราษฎร เมื่อปี ๒๕๒๔ และผู้ถูกร้องที่ ๓ รับโอนจากการซื้อขายเมื่อปี ๒๕๔๔ ไปเป็นหลักฐานฟ้องคดีอาญา กับประชาชน [REDACTED] ต่อศาลจังหวัดเวียงสระ รวม ๔ คดี ในข้อหาบุกรุกที่ดินในท้องที่ตำบลไทรทอง อำเภอชัยบุรี จากเหตุที่เกิดขึ้นระหว่างวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๗ ถึงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๖๗ ได้แก้ คดีหมายเลขดำที่ [REDACTED] โดยคดีหมายเลขดำ ที่ [REDACTED] โจทก์ถอนฟ้อง เนื่องจากคู่ความสามารถตกลงยอมความกันได้ในศาล สำหรับคดี หมายเลขดำที่ [REDACTED] ศาลนัดพิจารณาไต่สวนมูลฟ้องในเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๙

๒) พิจารณาแล้วเห็นว่า

๒.๑) ประเด็นการฟ้องคดีอาญาระหว่างผู้ถูกร้องที่ ๓ กับกลุ่มผู้ร้อง ในข้อหาบุกรุกที่ดิน ซึ่งอาศัย น.ส. ๓ ก. ๑๒ ฉบับ เป็นหลักฐาน จึงเป็นกรณีตามมาตรา ๓๙ (๑) ประกอบ มาตรา ๓๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งบัญญัติให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสั่งยุติเรื่อง หากมีการฟ้องร้องเป็นคดี อยู่ในศาลแล้ว ทำให้ไม่อาจตรวจสอบในประเด็นนี้ได้

๒.๒) อย่างไรก็ตาม ประเด็นร้องเรียนว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ ออก น.ส. ๓ ก. ให้แก่ผู้ถูกร้องที่ ๓ ทับซ้อนที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน เขตป่าสงวน และป่าไม้ถาวร มิใช่ประเด็นพิพาท ในคดีอาญาโดยตรง แต่เป็นกรณีร้องเรียนให้ตรวจสอบเพื่อคุ้มครองสิทธิของบุคคลและชุมชนในการ จัดการที่ดินของรัฐ และตรวจสอบการทำหน้าที่ของรัฐในการกระจายการถือครองที่ดิน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ (๒) มาตรา ๕๗ (๒) และมาตรา ๗๒ (๓) รวมถึง ICESCR ข้อ ๑ และข้อ ๑๑ อันอยู่ในหน้าที่ และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามมาตรา ๒๖ (๑) แห่งพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐

๒.๓) เมื่อการตรวจสอบปรากฏว่า พื้นที่พิพาทอยู่บริเวณป่าไผ่ท่อนและ ป่าคลองโง้ง ซึ่งเป็นป่าไม้ถาวรและป่าสงวนแห่งชาติมาก่อน โดยผู้ทรงคุณวุฒิได้อ่านแผนที่ภาพถ่าย ทางอากาศ L708 ปี ๒๕๔๘ พบว่าพื้นที่ตามคำร้องมีสภาพเป็นป่า ไม่พบร่องรอยการทำประโยชน์ กระทั่งปี ๒๕๒๔ มีการประกาศเขตป่าสงวนฯ ครอบคลุมที่ดินแปลงที่ ๑ และแปลงที่ ๒ ของผู้ถูกร้องที่ ๓ และพบว่ามี การออก น.ส. ๓ ก. ในช่วงเวลาเดียวกัน ซึ่งต่อมาในปี ๒๕๔๒ ได้มีการประกาศเป็นเขต ปฏิรูปที่ดิน ดังนั้น จึงน่าเชื่อว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ อาจออก น.ส. ๓ ก. ๑๒ ฉบับ ให้แก่ กรรมการผู้ถูกร้องที่ ๓ ทับซ้อนกับที่ดินแปลงที่ ๑ และแปลงที่ ๒ ในเขตปฏิรูปที่ดิน ซึ่งเดิมเป็นเขตป่าสงวน แห่งชาติป่าไผ่ท่อนและป่าคลองโง้ง และต่อมาได้มีการประกาศให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินเมื่อปี ๒๕๔๒

/จึงมีเหตุ...

จึงมีเหตุอันควรสงสัยว่า น.ส. ๓ ก. ทั้ง ๑๒ ฉบับ ซึ่งออกเมื่อปี ๒๕๒๔ ในช่วงเวลาเดียวกับที่มีการประกาศให้พื้นที่พิพาทเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาตินั้นออกโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ กรณีจึงรับฟังได้ว่าการออก น.ส. ๓ ก. ดังกล่าวอาจไม่สอดคล้องกับหลักการคุ้มครองสิทธิของบุคคลและชุมชนในการจัดการที่ดินของรัฐ เป็นการสุ่มเสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชน ซึ่งควรได้รับการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายจากหน่วยงานที่มีหน้าที่และอำนาจโดยตรง

๒.๔) ทั้งนี้ เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ จึงเห็นควรส่งเรื่องในประเด็นนี้ไปยังคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ ตามนัยมาตรา ๒๒๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐

๓.๔.๒ กรณีผู้ถูกร้องที่ ๒ ละเลยให้ผู้ถูกร้องที่ ๓ ครอบครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมที่ยังไม่ได้จัดสรรให้แก่เกษตรกร เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่

๑) จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า กลุ่ม [REDACTED] ได้ตรวจสอบเอกสารพบบัญชีรายชื่อผู้ได้รับการจัดสรรที่ดินในท้องที่ตำบลไทรทอง อำเภอชัยบุรี ซึ่งระบุว่า [REDACTED] ได้รับการจัดสรรที่ดิน ส.ป.ก. ในปี ๒๕๕๗ เนื้อที่ประมาณ ๔๗ ไร่เศษ ทั้งที่ [REDACTED] เป็นผู้ถือหุ้นและผู้ก่อตั้งบริษัท [REDACTED] และมีความเกี่ยวข้องกับผู้ถูกร้องที่ ๓ อีกทั้งเป็นผู้มีฐานะร่ำรวยและมีได้ประกอบอาชีพเกษตรกร แต่กลับได้รับสิทธิในที่ดิน ส.ป.ก.

๒) ผู้ถูกร้องที่ ๒ มีหน้าที่และอำนาจในการจัดสรรที่ดิน ส.ป.ก. ให้แก่เกษตรกรตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ ในฐานะเจ้าของกรรมสิทธิ์ ส.ป.ก. ย่อมมีสิทธิจัดการ ติดตามเอาคืน และห้ามผู้อื่นที่ไม่ได้รับอนุญาตเข้าใช้ประโยชน์โดยมิชอบ ประกอบกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ (๒) และมาตรา ๕๗ (๒) บัญญัติให้รัฐต้องบริหารจัดการทรัพยากรโดยให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม

๓) ดังนั้น การที่ผู้ถูกร้องที่ ๓ เข้าครอบครองทำสวนปาล์มน้ำมันในที่ดิน ส.ป.ก. เนื้อที่ ๑๐๖-๒-๔๓ ไร่ ที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ยังไม่ได้จัดสรรให้แก่เกษตรกร เป็นการครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดิน ส.ป.ก. โดยมิชอบด้วยกฎหมาย แม้จะอ้าง น.ส. ๓ ก. ๔ ฉบับ แต่เอกสารดังกล่าวยังมีปัญหาด้านความชอบด้วยกฎหมาย การที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่กำกับดูแลและบริหารจัดการที่ดินของรัฐโดยให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม กรณีจึงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ ละเมิดสิทธิมนุษยชน

๓.๔.๓ กรณีผู้ถูกร้องที่ ๒ จัดสรรที่ดิน ส.ป.ก. ๔-๐๑ ให้แก่เครือญาติของผู้ถูกร้องที่ ๓ เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่

๑) จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า

๑.๑) ผลการตรวจสอบที่ดินแปลงที่ ๑ ของผู้ถูกร้องที่ ๓ ตามการนำชี้ของกลุ่มผู้ร้อง ตำแหน่งที่ดินตั้งอยู่คาบเกี่ยวเขตดำเนินการปฏิรูปที่ดิน โครงการจำแนกที่ดินประเภทป่าไม้ถาวรและพื้นที่ป่าไม้ฯ หมายเลข ๙๕ ท้องที่ตำบลไทรทอง อำเภอชัยบุรี เป็นที่ดินในเขตดำเนินการ

/ปฏิรูป...

ปฏิรูปที่ดิน ๔๒๗-๐-๗๓ ไร่ มีชื่อบุคคลที่ใช้นามสกุล [REDACTED] ๗ ราย ซึ่งเป็นนามสกุลเดียวกับ [REDACTED] กรรมการผู้ถูกร้องที่ ๓ ได้รับสิทธิ ส.ป.ก. ๔-๐๑ คนละ ๔๐ - ๕๐ ไร่ รวมกันกว่า ๓๕๐ ไร่

๑.๒) สมาชิก [REDACTED] ๔๐ คน ยังไม่มีที่ดินทำกินและมีความประสงค์ขอรับการจัดสรรที่ดิน ส.ป.ก. จากผู้ถูกร้องที่ ๒

๒) พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ จัดสรรที่ดิน ส.ป.ก. ๔-๐๑ ให้แก่เครือญาติของ [REDACTED] กรรมการผู้ถูกร้องที่ ๓ คนละ ๔๐-๕๐ ไร่ รวมกันกว่า ๓๕๐ ไร่ เพื่อประกอบกิจการสวนปาล์มน้ำมัน มีลักษณะเป็นการประกอบกิจการนายทุน มิได้ทำประโยชน์ด้วยตนเอง และมีที่ดินเกินสิทธิตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๓๐ ไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายที่มุ่งจัดที่ดินทำกินให้เกษตรกรผู้ไม่มีที่ดินหรือมีที่ดินน้อย ไม่เพียงพอแก่การครองชีพ และไม่สอดคล้องกับคุณสมบัติเกษตรกร ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์การเป็นเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๓๕ อีกทั้งเป็นการเลือกปฏิบัติต่อเกษตรกรและประชาชนที่ไร้ที่ดินทำกิน สร้างความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม กรณีจึงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ ละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเด็นนี้เช่นกัน

๔. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๑๕/๒๕๖๙ เมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๙ จึงมีมติว่า ๔.๑ กรณีผู้ถูกร้องที่ ๑ ออกเอกสารสิทธิ น.ส. ๓ ก. ให้แก่ผู้ถูกร้องที่ ๓ ทับซ้อนที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินและเขตป่าไม้ถาวร เป็นการสุ่มเสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๔.๒ กรณีผู้ถูกร้องที่ ๒ ละเลยให้ผู้ถูกร้องที่ ๓ ครอบครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมที่ยังไม่ได้จัดสรรให้แก่เกษตรกร เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๔.๓ กรณีผู้ถูกร้องที่ ๒ จัดสรรที่ดิน ส.ป.ก. ๔-๐๑ ให้แก่เครือญาติของผู้ถูกร้องที่ ๓ เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๔.๔ ให้ส่งเรื่องในประเด็นตามข้อ ๔.๑ ไปยังคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา ๒๒๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐

๔.๕ ให้เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อผู้ถูกร้องที่ ๑ ผู้ถูกร้องที่ ๒ กรมที่ดิน และ ส.ป.ก. ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๑) และ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๑) และ (๓) ประกอบมาตรา ๓๖ และมาตรา ๔๒ เพื่อดำเนินการ ดังนี้

๔.๕.๑ มาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน

ให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ ตรวจสอบการออก ส.ป.ก. ๔-๐๑ และคุณสมบัติของ
กรรมการผู้ถูกร้องที่ ๓ และเครือข่าย รวมถึงเอกชนรายอื่นที่ไม่มีคุณสมบัติ
เกษตรกรตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
แล้วดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง และให้ ส.ป.ก. กำกับดูแลและเร่งรัด
การดำเนินการดังกล่าว ทั้งนี้ ให้ดำเนินการภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานฉบับนี้

๔.๕.๒ ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

๑) ให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ผู้ถูกร้องที่ ๒ และกรมที่ดิน ร่วมกันตรวจสอบการออก
น.ส. ๓ ก. ให้แก่ผู้ถูกร้องที่ ๓ และ กรรมการผู้ถูกร้องที่ ๓ และดำเนินการตาม
กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งให้กรมที่ดินกำกับดูแลและเร่งรัดการดำเนินการดังกล่าว

๒) ให้ ส.ป.ก. เร่งรัดการสำรวจที่ดินในเขตดำเนินการปฏิรูปที่ดินที่ยังไม่ได้
นำรังวัดการถือครองให้กับบุคคลใด และพิจารณาจัดสรรที่ดินให้แก่ราษฎรที่มีคุณสมบัติเกษตรกรและ
ยังไม่ได้ได้รับการจัดสรรอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์

นางปรีดา คงแป้น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ เศรษฐมาลินี

นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์

นางสาวปิติกาญจน์ สิทธิเดช

นายวสันต์ ภัยหลีกลี้

นางสาวสุภัทรา นาคะผิว

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

